

Asia: VN/19859/2020

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (todistus negatiivisesta testituloksesta)

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Visit Rovaniemen lausunto hallituksen esityksestä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (todistus negatiivisesta testituloksesta) sekä lausuntopalvelussa julkaistusta lakiesityksestä (7.9.) sekä hallituksen 11.9. julkaisemista matkustusrajoituksista.

Vaatimus negatiivisesta testituloksesta lähtömaasta ja toisesta testistä Suomeen saavuttua sekä karanteenin noudattamisesta negatiivisen testituloksen valmistumiseen saakka vaikeuttavat merkittävästi kansainvälistä matkailukauppaa Lapissa.

Visit Rovaniemi on yli 200 matkailuyrityksen ja Rovaniemen kaupungin omistama matkailun alueorganisaatio, jonka tehtävänä on alueen matkailun kehittäminen ja yhteismarkkinoinnin koordinointi. Lausunnessaan Visit Rovaniemi tukeutuu Lapin Matkailuelinkeinon liiton (LME) lausuntoon.

Lapissa liiketoimintaa harjoittavat matkailuyrittäjät ja kohdemaiden keskeiset matkanjärjestäjät kokevat, että toisesta testistä ja karanteenista kaikille yli 72 h maassa oleville tulisi luopua. Mikäli toinen testi on paikallisen tartuntatautiviranomaisen riskiarvioinnin perusteella välttämätön, pitäisi sen järjestää heti

maahan saapuessa lentokentällä.

Matkailun merkitys

Matkailu on kansallisesti merkittävä vientitoimiala ja työllistäjä. Matkailun kokonaiskysyntä Suomessa oli vuonna 2017 noin 15 miljardia euroa ja sen suora osuus BKT:sta 2,6%. Matkailu työllistää Suomessa yli 140 000 henkilöä ja sillä on merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia.

Matkailutoimiala on kärsinyt raskaasti korona-pandemiasta ja sen vuoksi asetetuista matkustusrajoituksista. Suomen avaaminen terveysturvalliseen matkailuun on merkittävä askel kriisistä ulos kansantalous- ja aluetalousvaikutusten osalta.

Lapissa matkailu on hyvin kansainvälistä. Vuositasolla rekisteröidyistä yöpymisistä 52% on kansainvälisiä ja talvikaudelle luku on 70%. Lapin matkailuliiketoiminta on kerrannaisvaikutuksineen 1,5 mrd euroa, josta ulkomaiset matkailijat tuovat n. 75%. Matkailu työllistää Lapissa suoraan 8.000-10.000 htv ja kerrannaisvaikutuksineen n. 15.000 htv. Monella Lapin matkailupaikkakunnalla matkailu on suurimpia työllistäjiä. Jos matkailua ulkomailta ei pian mahdollisteta, on vaarana, että suuri osa näistä työpaikoista menetetään.

Muutokset matkustusrajoituksiin

Ilmaantuvuusrajan nostoa 8:sta 25:een pidetään hyvänä askeleena kansainvälisen matkailun avaamiseen. Kansainvälisiltä markkinoilta Suomeen suuntaavien matkojen myynnin osalta on kuitenkin olennaista tarkastella, millä edellytyksillä matkailija voi tulla Suomen, vaikka lähtömaan ilmaantuvuusraja olisi yli 25.

Uusien 11.9. julkaistujen matkustusrajoitusten mukaan ulkomaiset matkailijat jaetaan niihin, jotka viiپیvät Suomessa alle 72 h tai yli 72h.

Matkan kesto alle 72h: Alle 72h viiپیmän matkoille tulevat matkailijoiden ei tarvitse noudattaa karanteenia, eikä heiltä vaadita toista testiä, mikä on hyvä linjaus. Pidämme kuitenkin vaikeana 72h aikarajan valvomista. Monet ulkomaiset matkanjärjestäjät myyvät Lappiin ryhmämatkoja, joissa on 3 yöpymistä. Lentoaikataulut ovat usein sellaiset, että maassaoloaika on muutamaa tuntia pidempi kuin 72h. Heidän osaltaan testitulokset saataisiin mitä todennäköisimmin vasta kun matkailija on jo poistunut maasta. Vaaditaanko myös näiltä matkailijoilta samaa karanteenia ja 2. testausta kuin muilta yli 72h maassa olevilta?

Jos 72 h jälkeen tehtävästä toisesta testistä pidetään kiinni, esitämme, että jos Suomesta poistuminen tapahtuu samana päivänä/12h sisällä 72h määräajan

täyttymisestä, ei karanteenia ja toista testiä vaadita.

Ryhmämatkojen järjestäjät ovat myyneet talven 2020-2021 matkoja jo pitkään ja niihin on vielä toistaiseksi varauksia. Jos myytyjä paketteja joudutaan muuttamaan alle 72h pituisiksi, johtaa se käytännössä myytyjen matkojen perumiseen ja uusien tarjoamiseen matkailijoille. Tässä piilee suuri vaara, että matkailijat peruvat koko matkan. Nyt olisi tärkeää pitää kiinni olemassa olevista varauksista.

Matkan kesto yli 72h:

Hallituksen 11.9. julkaisemien matkustusrajoitteiden mukaan yli 72h Suomessa viipyvän matkailijan tulee ensin olla karanteenissa ja käydä toisessa korona-testissä 72h maahantulosta. Hän vapautuu karanteenista, kun toisesta testistä on saatu negatiivinen tulos. Vaarana on, että matkailija joutuu olemaan karanteenissa 4-6 vuorokautta maahantulosta, riippuen kuinka kauan testituloksen saaminen kestää. Tällaisten vapaa-ajan matkojen myyminen on mahdotonta, jos noudatetaan tarkkaa karanteenia. Tämä johtaa siihen, että yli 72h matkoja ei myytäisi.

Lapissa on tehty vuosia työtä sen eteen, että matkailijoiden viipymät pitenevät. Tämä on sekä ekologisesti kestävämpää (koska lentopäästöjä/matkavuorokausi tulee vähemmän) että aluetaloudellisesti kestävämpää (koska matkailija ehtii käyttää enemmän palveluita kohteessa ja työllistää enemmän). Nyt julkaistut matkustusrajoitukset ohjaavat matkustusta lyhyempiin viipymiin, eli vievät matkailua vähemmän kestäväan

suuntaan.

Yli 72h viipyvien matkailijoiden kohdalla herää kysymys karanteenin määrittelyllä? Olemme Lapissa tiiviissä yhteistyössä terveysturvallisuuden kanssa kehittäneet Covid-19 riskienhallintamallin, jossa matkailijan polku on analysoitu ja sille on luotu terveysturvalliset toimintamallit. Matkailijat ovat

matkustuskuplassa ja heidän kontaktit muihin on minimoitu. Ensisijaisesti esitämme, että karanteenia ei vaadita, mutta jos karanteeni-vaatimus pysyy laissa, esitämme, että matkustuskupla hyväksytään karanteenille hyväksyttäväksi olosuhteeksi.

Jos matkailijan tulee hakeutua toiseen koronatestiin 72h maahan saapumisesta, herää ennen kaikkea kysymys miten nämä testit toteutetaan ja miten nopeasti niistä saadaan tulokset? Testit pitäisi pystyä toteuttamaan mahdollisimman nopeasti, mahdollisimman lähellä matkailukohtetta ja näin ollen

mahdollisimman vähän matkaohjelmaa haittaavasti. Matkailukohteet ovat tyypillisesti pieniä paikkakuntia, jossa terveydenhuollon kapasiteetti on rajallinen ja matkailukeskukset sijaitsevat pitkän matkan päästä kuntakeskuksista ja sen myötä terveyskeskuksista. Yksilömatkailijoiden kohdalla on epäselvää, miten

valvotaan, että he hakeutuvat toiseen testiin. Entä kuka kattaa toisesta testistä aiheutuneet kustannukset?

Näitä kustannuksia ei voida vaatia matkailijalta, joka on jo velvoitettu hankkimaan testituloksen lähtömaasta. Esitämme, että toisesta testistä luovutaan. Jos toinen testi on paikallisen tartuntatautiviranomaisen riskiarvioinnin perusteella välttämätön, pitäisi sen järjestää heti maahan saapuessa lentokentällä ja tulokset täytyy saada nopeasti, jotta matkailija pääsee käyttämään matkailupalveluita.

Hallituksen lakiehdotus 153 b §

Hallituksen ehdotuksessa liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta 153 b § (7.9.2020) on määritelty matkustajalle velvollisuus hankkia todistus tartuntatautia koskevasta testituloksesta. Siinä on myös määritelty ryhmiä, joilta todistusta ei edellytetä, esim. Suomen kansalaiset. Lakiin on kirjattu myös

valtioneuvostolle mahdollisuus säätää asetuksella muita poikkeusryhmiä esimerkiksi matkustuskohteessa tehtyjen järjestelyjen perusteella. Pidämme tätä pykälää erittäin tärkeänä ja esitämme, että valtioneuvosto antaa asetuksen, jolla riskienhallintamallin mukaisessa matkustuskuplassa toteutettavan ryhmämatkan osallistujat määritellään poikkeusryhmäksi, joilta ei edellytetä negatiivista testitulosta Suomeen saapuessa.

Kuljetusyrityksen tarkastusvelvoitetta koskevat huomiot ja mahdolliset ehdotukset?

-

Matkustajaan kohdistuvat velvollisuudet: huomiot ja mahdolliset ehdotukset?

Testituloksen saaminen on useissa maissa haasteellista. Testit ovat oireettomille vaikeapääsyisiä ja testauskäytäntö hintava. Testitulosten odottaminen voi viedä aikaa ja testien/testitulosten muoto voi olla erilainen kuin Suomessa. Kiertomatkailu (saapuminen Suomeen monen maan kautta voi aiheuttaa haasteita asiakkaan ennakoimattoman saapumisen ja testien yhteensovittamisen osalta. Matkustajan ja matkoja myyvän matkanjärjestäjän näkökulmasta on tärkeää, että maahantulorajoitukset ovat selkeät ja pitkälle aikavälille etukäteen tiedossa. Koska kunkin maan tartuntamäärät vaihtelevat

jatkuvasti ja ajankohtainen tilanne tiedetään vasta juuri ennen matkustusajankohtaa, on ulkomailta Suomeen suuntautuvien matkojen myynnin kannalta oleellista, millä edellytyksillä matkailija voi tulla Suomen, vaikka lähtömaan ilmaantuvuusraja olisi yli 25.

Hallituksen esityksessä yli 72h viipymän matkailijoilta vaaditaan sekä karanteenia, että toista testiä. Vaarana on silloin, että matkailija joutuu olemaan karanteenissa 4-6 vuorokautta maahantulosta, riippuen kuinka kauan testituloksen saaminen kestää. Tällaisten matkojen myyminen on käytännössä mahdotonta, jos noudatetaan tarkkaa karanteenia. Lomamatkaa ei voi markkinoida ja myydä karanteenimatkana. Tämä johtaa siihen, että yli 72h matkoja ei myytäisi.

Etenkin omatoimimatkaileijoiden osalta nousee esille kysymys miten karanteenin ja toisen testin vaatimuksen noudattamista seurataan. Matkailijat liikkuvat itsenäisesti paikasta toiseen ja etsivät matkaansa liittyvää tietoa eri lähteistä. Miten varmistetaan, että kaikilla on tieto säännöistä ja edellytykset noudattaa niitä? Tuleeko sääntöjen noudattamatta jättämisestä sanktioita?

Kohdennetut kysymykset:

Kuljetusyhtiöt: Mitä vaikutuksia näette olevan ehdotetuilla velvoitteilla? Kuinka tarkastusvelvoite olisi parhaiten toteutettavissa? Mitä kustannuksia ehdotus mahdollisesti aiheuttaa? Muita huomioita?

-

Matkailu- ja ravintolapalveluala: Mitä vaikutuksia näette olevan ehdotetuilla matkustajaan kohdistuvilla velvoitteilla? Ovatko ehdotetut toimenpiteet riittäviä? Mahdollistavatko toimenpiteet riittävästi ulkomaan matkailijoiden saapumisen Suomeen ja matkailun terveysturvallisuuden?

-

Sisäministeriö: Mikä on ulkomaalaislain ja ehdotettujen säädösmuutosten välinen suhde, erityisesti liittyen matkustajan käännättämiseen? Mahdollistavatko ehdotetut toimenpiteet sen, että todistus negatiivisesta testitodistuksen mukanaolosta ja tarkastuksesta voidaan toteuttaa riittävällä tavalla?

-

Sosiaali- ja terveysministeriö: Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi matkailualalla? Ovatko toimenpide-ehdotukset riittäviä turvaamaan Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden? Miten mahdolliset jälkitoimet huolehditaan (valvonta/uusintatestaus)?

Vaatus negatiivisesta testituloksesta lähtömaasta rajoittaa matkailua merkittävästi. Vaatus vielä toisesta testistä Suomessa ja karanteenista negatiivisen testituloksen valmistumiseen saakka lopettaa käytännössä kaikki yli 72h tunnin lomamatkat Suomeen. Koska ryhmämatkojen tuotannossa eri pituiset

matkat liittyvät tiiviisti toisiinsa, vähenevät myös alle 72h kestävät lomamatkat. Matkojen lyhentäminen heikentää sekä matkailun ekologista, että aluetaloudellista kestävyttä.

Kaikki testaus- ja karanteenivaatimukset nostavat matkan hintaa matkailijalle. Se vähentää matkan houkuttelevuutta ja vähentää näin myös matkojen myyntiä ja sen myötä matkailutyöllisyyttä Suomessa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Millä edellytyksillä Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen maa/aluekohtaisesta kuljetusyritystä koskevasta tarkastusvelvollisuudesta?

-

Kärkkäinen Sanna
Visit Rovaniemi